

Международна социална служба – България

**ПОЗИТИВНО
ВЪЗПИТАНИЕ**

Интегриране на този образ ...

... С ТОЗИ

Кои са непосреднатите нужди на децата с проблемно поведение

- Да чувства сигурност и защита
- Да бъде подкрепено, за да се развива, да постигне контрол над живота си, компетентност и умения
- Да принадлежи
- Да има непрекъсната и последователна история за себе си и своето семейство

Какво се случва, когато детето отхвърля грижата?

- Възрастният отбягва детето физически и психически – намалено присъствие;
- Създава се негативен вътрешен образ на детето;
- Отхвърлянето на опитите за грижа прекъсва невронните пътища, чрез които се осъществяват актовете на емпатия – възрастният става по-нечувствителен към нуждите на детето и по-рестриктивен

Видове ескалация

- **Симетрична** – детето и родителят се опитват да вземат надмощие един над друг
- **Допълваща се** – детето става все по-агресивно и силно, а възрастният все по-безпомощен, като отстъпва все повече пред исканията на детето

Цели на де-ескалацията

- Да се намали психо-физиологичната възбуда на детето и възрастния, така че възрастният да е в състояние да регулира своите емоции
- Възрастният да отговори активно на поведението на детето, а не просто да реагира;
- Възрастният да бъде в състояние да планира последващите си действия и да потърси подкрепа

Трите кошници

- o **Голяма** – поведения „Не сега“
- o **Средна** – „Спорни“ поведения
- o **Малка** – поведения „Повече няма да търпя това!“ (**НЕ ПОВЕЧЕ ОТ 2!**)

ПОСЛЕДОВАТЕЛНО ПРИБЛИЖАВАНЕ

Когато работите над трудни поведения, следвайте правилото за ***последователното приближаване***:

**УСПЕХЪТ СЕ ИЗГРАЖДА С МАЛКИ
СТЪПКИ, А НЕ С ГОЛЕМИ СКОКОВЕ.**

ПРИМЕР: Детето системно удря брат си/сестра си, когато е ядосано. Целта е да се намали опасното изразяване на гнева и **след това** да се създаде по-здравословно справяне, като се използват инструменти за модулация и изразяване на емоции.

Стъпка 1: Подкрепете всяко изразяване на гняв, което не включва физическо нараняване на себе си или на някой друг(напр. удрянето на възглавница или трясането на вратата се считат за успех в тази първа стъпка).

Стъпка 2: Подкрепете използването на умения за модулиране, такива като уменията, използвани при работата за саморегулация

Стъпка 3: Подкрепете използването на вербално изразяване – или умениято на детето да общува безопасно с другите – за да даде израз на това, че той или тя са ядосани. Помнете, че това е най-трудната стъпка!

Започнете с нещо малко и надграждайте!

За да бъдат възпитателите успешни, набелязаните за развиване умения трябва да бъдат реалистични.

Никога не работете над повече от две умения едновременно.

Целете се в поведението, които детето вече демонстрира в някаква степен.

Започнете с обучение в уменията за даване на подкрепление, а не с тези за поставяне на граници.

Когато планирате поставянето на граници, не започвайте от най-трудните поведения.

Измервайте успеха!

Използването на награди и СТИМУЛИ

- Стимулира положителното взаимодействие между детето и обгрижващия
- Стимулира желания тип поведение
- Води до хармонизиране на отношенията
- Засилва чувството за безопасност
- Гради самооценка и чувство за собствена ефикасност както у детето, така и у обгрижващия
- Увеличава усещането за умелост както у детето, така и у обгрижващото лице.

Награждаването и стимулирането трябва да бъдат **съзнателен избор**. Изненадващо е, че добрите неща често се забелязват много по-трудно, отколкото трудните /проблемните/!

Отбелязването на положителните неща често **изисква усилия от страна на възрастния и предварително обмислен избор** на поведенията, които ще бъдат отбелязвани

- ✓ Работете с обгрижващите за това да бъдат избирателни.
- ✓ Започнете с нещо малко.
- ✓ Изберете поведения, които се срещат често и са желани.
- ✓ предефинирайте понятието „успех“.
- ✓ Отвъд „да бъдеш добър“

**Детето отхвърля
опитите за
поощрение –
защо?**

- Наградата може да бъде в противоречие с представата за себе си
- Положителните твърдения могат да задействат страхове, свързани с привързаността

Неуспехът в поставянето на граници носи послания, че

- Детето е неспособно да контролира поведението си.
- Детето е твърде „увредено“ , за да се държи както трябва.
- Детето не заслужава вниманието на обгрижващия.
- Обгрижващият не е способен да се справя с поведението на детето.

Границите трябва да са:

- Незабавни
- Свързани с поведението
- Подходящи за възрастта
- Пропорционални

Как да налагаме граници?

- Дайте да се разбере, че сте наясно с чувствата, които стоят зад поведението на детето;
- Назовете неприемливото поведение;
- Назовете границата или последствието;
- Предложете алтернативно поведение за момента или за в бъдеще.

За събития, които вече са се случили

1. Виждам, че чувстваш _____, но _____ не е приемливо. (Виждам, че си ядосан, но не може да удряш брат си).

2. Възможни варианти:

- „Показваш ми, че в момента не можеш да се държиш безопасно, така че се налага _____ („да отидеш в стаята си“, „да седнеш на стълбите“, и т.н.) _____ („за 5 минути“, „докато дойда да те взема“, и т.н.).
- Казах ти/знаеш, че, ако _____, тогава _____ (Напр. Казах ти, че ако удариш брат си, ще бъдеш лишен от компютър за една вечер. Ти избра да удариш брат си, така че няма да играеш на компютъра до утре.“).
- „Следващият път, в който се почувстваш _____, надявам се да избереш _____“. (Напр. „Следващият път, в който се почувстваш ядосан, надявам се да дойдеш и да ми кажеш, вместо да удряш брат си.“).

За бъдещи събития

- 1. „Моля те, _____” (Напр. „Моля те, прибери играчките си”)
- 2. „Трябва да _____ (напр. Трябва да направиш това, което те помолих и да прибереш играчките си сега”.)
- 3. Ако не _____, тогава _____. (Ако не прибереш играчките си докато се върна в стаята, тази вечер няма да играеш навън след вечеря”).